

ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΧΑΝΙΑ
ΤΟΥ
AΡΧΕΡΩΝΗ

Στους «νονούς» του Αρχεφίλη,
Ελεωνόρα και Λευτέρη

Κείμενα- Γενική επιμέλεια: Καλλιόπη Ξανθοπούλου, αρχαιολόγος-ιστορικός
Καλλιτεχνική επιμέλεια - Εικονογράφηση: Διονύσης Κωνσταντόπουλος, αρχιτέκτονας

Ηλεκτρονική επιμέλεια: Σπήλιος Πίστας

Επιλογή φωτογραφικού υλικού: Έρη Παπαθεοδώρου, δρ. Αρχαιολογίας

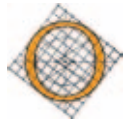
Εκτύπωση: Βιβλιοσυνεργατική

ISBN 978-960-386-040-2

Copyright © 2012 ΥΠ.ΠΟ.Τ., Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων

Η έκδοση επιχορηγήθηκε από το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων

Στην αρχή μιας παράξενης μέρας...

Αρίστος ξύπνησε με μια παράξενη αίσθηση. Τούτο το πρωινό τού φάνηκε ότι θα ήταν πιο ξεχωριστό από τα άλλα. Καθώς σηκώθηκε από το κρεβάτι, αντίκρισε διάφορα κέρματα σκόρπια στο πάτωμα του δωματίου.

Πάλι θα του φώναζε η μαμά: «Γιατί, Αρίστο, δεν συμμαζεύεις το δωμάτιό σου; Πότε θα πάρεις παράδειγμα από την Αρετή, που είναι και πιο μικρή από σένα;».

Δεν το άντεχε πια! Δεν άντεχε άλλο την καταπίεση της καλής μικρής αδερφής, «της ανακατωσούρας συμμαζώχτρας», όπως την έλεγε ο Αρίστος.

Πάντα τακτική, πάντα προσεκτική με τα πράγματά της, ήταν το αντίθετο του αδελφού της. Κι εκείνη η συλλογή της με εικόνες από ζωγραφιές ζώων; Τη μισούσε ο Αρίστος αυτή τη συλλογή. Όμορφα ταιριασμένα, όλα με τη σειρά βαλμένα.

Θύμωνα πολύ, του την έδιναν οι καλές αδελφούλες.

Είχε κι εκείνος αδυναμία στη συλλογή του.

Είχε μαζέψει στοίβες τα παλιά και σύγχρονα νομίσματα, μέχρι και ασημένια εικοσάδραχμα μπορούσες να δεις σ' αυτήν, αν φυσικά τα έβρισκες κάποια φορά. Πηταμένα στο πάτωμα, κάτω απ' το κρεβάτι, πάνω στο γραφείο του, μέσα στα συρτάρια του κομοδίνου ή στη ντουλάπα, δεν ήταν και το πιο όμορφο θέαμα.

Οι αναφορές της μαμάς, όταν μιλούσε με τον μπαμπά των παιδιών, στον «ακατάστατο Αρίστο» και στη «γλυκιά Αρετούλα», έκαναν έξαλλο το γιο της. Μα αυτός δεν ήταν πιο έξυπνος και πιο δυνατός από το «άχρηστο μικρό σαμιαμίδι»; Τι του έλειπε; Εντάξει, ήταν κάπως απρόσεκτος με τα πράγματά του, ίσως και λίγο τεμπελάκος μερικές φορές, αλλά κατά τα άλλα ήταν ένα πολύ καλό παιδί.

Μάλλον το καλύτερο από όλα τα υπόλοιπα στην τάξη του, σύμφωνα πάντα με όσα πίστευε ο νεαρός της ιστορίας μας.

Εσύ τι λες; Συμφωνείς;

Εκείνο, όμως, το πρωί κάτι μέσα του τον έκανε να είναι πιο χαρούμενος, πιο ανάλαφρος. Ύστερα ξαφνικά, όλα διαλύθηκαν μονομιάς όταν ο μπαμπάς του είπε ότι θα πήγαιναν μαζί μια μικρή εκπαιδευτική επίσκεψη σε κάποιο κτήριο, σε κάποιο μουσείο. Μα ήταν η πρώτη μέρα των διακοπών! Τελικά δεν τον λυπόntonσαν καθόλου.

Έσερνε τα πόδια του σε όλη την διαδρομή.
Μάταια έκλαψε, παρακάλεσε, ακόμη και ορκίστηκε
ότι θα καθαρίσει το πάντα ακατάστατο δωμάτιό του.
Κανείς απ' τους γονείς του δεν τον λυπήθηκε, δεν έδωσε
σημασία στα παρακάλια του.

Μέχρι κι η γιαγιά, που συνήθως ανεχόταν τις σκανταλιές του,
είπε ότι θα έκανε καλό στους άντρες της οικογένειας
να βγουν παρέα.

Ήταν πολύ, πάρα πολύ άτυχος.

Ένα παράξενο κτήριο

Το κτήριο που αντίκρισε του φάνηκε αρκετά συμπαθητικό
(αν και δεν του άρεσε η περιοχή όπου βρισκόταν).

Έμοιαζε σαν ψηλό διώροφο σπίτι με κάτι μεγάλα τζαμένια
πράσινα παράθυρα και σιδερένιες πόρτες.

Δυο ευγενικές κυρίες τους υποδέχτηκαν χαρούμενα
και κέρασαν τον Αρίστο μπισκοτάκια.

Ο μπαμπάς δεν άργησε να πιάσει φιλή κουβεντούλα μαζί τους.

Έβραλαν τον μικρό να καθίσει σε ένα μεγάλο γραφείο κοντά στην είσοδο κι εκείνες, μαζί με τον μπαμπά του, εξαφανίστηκαν πίσω από χαρτόκουτα γεμάτα παλιά έγγραφα, όπως φρόντισαν να του πουν πριν τον αφήσουν με έναν καλό κύριο. Ήταν ο φύλακας του Αρχείου. Από αυτόν έμαθε ότι το κτήριο ονομαζόταν

Ιστορικό Αρχείο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας

και εκεί ήταν μαζεμένα πολύ παλιά χαρτιά, σπουδαία για την Ιστορία της παλιάς εποχής.

Πολύ που τον ένοιαζε τον Αρίστο, μακάρι να μπορούσε να το σκάσει.

Κάποια στιγμή, που ο κύριος φύλακας έφυγε για λίγο, για να τακτοποιήσει δυο κιβώτια όπως του είπε, ο Αρίστος αποφάσισε να κάνει μια μικρή βόλτα ανάμεσα στα μεγάλα χαρτόκουτα.

Τι είχε άλλωστε να χάσει;

Έλαμψαν τα μάτια του με την ελπίδα ότι ίσως μπορούσε να βρει πουθενά κανένα ποντικάκι.

Αποθήκη δεν του έμοιαζε λίγο αυτό το μέρος;

Δεν μπορεί, όλο και κάποιο ποντίκι θα είχαν.

Σκέφτηκε άραγε καλά ο Αρίστος;

Απογοητεύτηκε γρήγορα καθώς τριγύριζε στους διαδρόμους που άφηναν ανάμεσά τους οι στοιβαγμένες κούτες.

Το μέρος τού φάνηκε αρκετά καθαρό για να έχει ποντίκια.

Τι κρίμα! Θα πήγαινε χαμένο το ψάξιμο που έριχνε.

Πάλι ήταν άτυχος.

Ξαφνικά, ένας μικρός θόρυβος τον έκανε να αναθαρρήσει.

Πίσω από κάτι μεγάλα χαρτόκουτα ακουγόταν ένας ήχος σα σιγανό σύρσιμο.

Έσκυψε προσεκτικά.

Θα το τσάκωνε το ποντίκι ή τουλάχιστον θα το έβλεπε.

Χαρά που θα έκανε όταν θα το 'λεγε στις φίλες

του μπαμπά του και θα τον κοίταζαν με τρόμο στα μάτια τους!

Μπορεί να έβγαζαν και καμιά τσιρίδα.

Μια παράξενη συνάντηση

Το μικρό πλάσμα που είδε δεν του 'μοιαζε καθόλου για ποντίκι. Αρκετά μεγαλύτερο από ένα μωρό, θύμιζε λιγάκι ψηλό νάνο με κάπως μακρουλό κεφάλι.

Όταν κοίταξε πιο προσεκτικά ο Αρίστος, κατάλαβε ότι δεν ήταν έτσι το κεφάλι του, αλλά απλώς το σκέπαζε μια μυτερή κουκούλα. Φορούσε μπλε ρούχα, μάλλον παλιά, χάρτινες μπότες και γάντια, και κρατούσε σφιχτά στην αγκαλιά του ένα πακέτο κιτρινωμένα χαρτιά. Εντύπωση έκανε η σουβλερή του μύτη. Δεν είχε ξαναδεί μια τόσο μεγάλη μύτη ο Αρίστος, εκτός φυσικά από αυτήν... του Πινόκιο.

Το ανθρωπάκι έδειχνε αρκετά φοβισμένο. Κοίταξε ολόγυρα με γρήγορες ματιές και μετά τσίριξε. Μην φανταστείτε δυνατά, ίσα ίσα που ακούστηκε. Ύστερα εξαφανίστηκε, προσπάθησε να κρυφτεί απότομα ανάμεσα στα χαρτόκουτα.

«Στάσου, μη φοβάσαι», φώναξε το αγόρι, «δε θα σε πειράξω. Ποιος είσαι;»

Δειλά ο μικρούλης έβγαλε το κεφάλι του πίσω από το κιβώτιο που μόλις είχε κρυφτεί.

Τι νομίζεις πως φάνηκε πρώτα; Μα βέβαια, η μύτη του.

Ο Αρίστος αντίκρισε δυο μπλε ματάκια που τον κοίταζαν απορημένα.

Αν εξαιρέσεις τη μυτάρα του δεν φαινόταν και πολύ άσχημος, σκέφτηκε το αγόρι.

Μάλλον συμπαθητικούλης έδειχνε.

«Είσαι ο πιο περίεργος και ψηλός ...νάνος που έχω δει», του είπε ο Αρίστος σιγανά για να μην τον τρομάξει, λες και έβλεπε νάνους κάθε μέρα.

Κι εσύ το πιο κοντό ανθρωπάκι που έχω δει όλα τα χρόνια που είμαι εδώ,

του απάντησε το πλασματάκι.

Τι είσαι; Παιδί;

«Ναι, παιδί... εσύ; Τι είσαι;»

Ξωτικό. Με λένε Αρχειφίλη, απάντησε περήφανα.

Έχω πολύ σημαντική αποστολή.

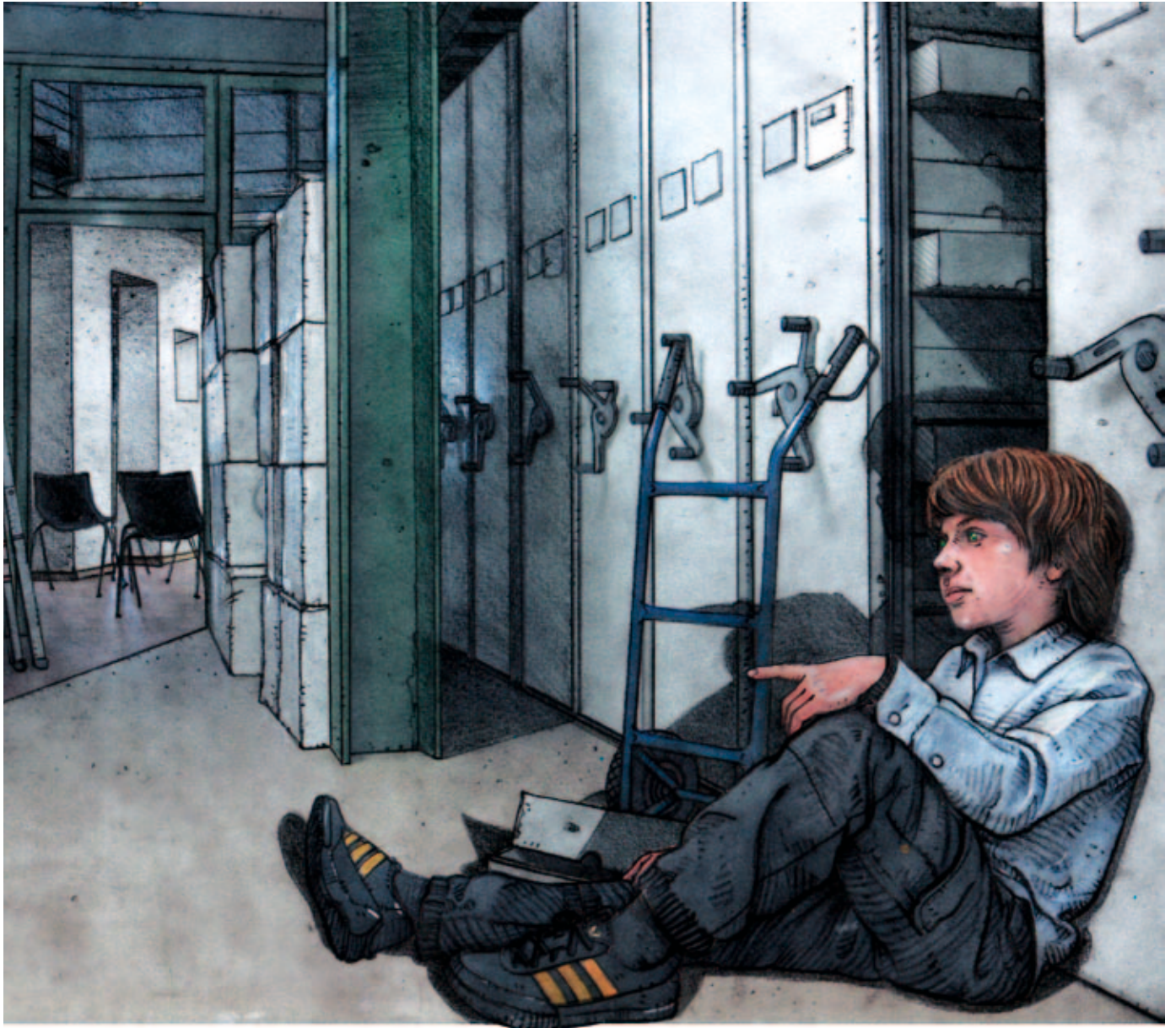
Ο Αρίστος κάθισε κατάχαμα και ακούμπησε την πλάτη του σε μια αρχειοθήκη.

Το ξωτικό μπορούσε να κινείται με φοβερή ταχύτητα, σα γαλάζια αστραπή, να σκαρφαλώνει γρήγορα στους τοίχους σαν τεράστια αράχνη, δεν πετούσε όμως, παρά μόνο όταν χρησιμοποιούσε το **μαγικό χαλί** του που ήταν ένα μεγάλο φύλλο από κάποιο πολύ παλιό παιδικό περιοδικό.

Αλλά κι όλα τα **έγγραφα** μπορούσαν να γίνουν **μαγικά χαλιά** για τον Αρχειφίλη.

Αυτά τα έμαθε το αγόρι, αφού του είπε το όνομά του και απάντησε σε όλες τις ερωτήσεις του ξωτικού για την οικογένεια και το σπίτι του.

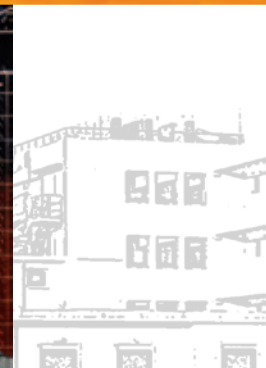
Ο Αρχειφίλης τού εξομολογήθηκε ότι υπάρχουν πάρα πολλά ζωτικά κτηρίων, αλλά κανένα δε μένει ποτέ χωρίς δουλειά. Όλα πρέπει να προσέχουν κάποιο κτήριο, είτε είναι σπίτι, είτε σχολείο, νοσοκομείο, μαγαζί ή κάτι άλλο.

Τα ζωτικά γεννιούνται από φεγγαρόσκονη και πεθαίνουν μαζί με τα κτήρια.

Όταν θεμελιώνεται ένα κτήριο, τότε η πρώτη ασημένια αχτίδα της πρώτης πανσέληνου που το ακουμπά αφήνει απαλά, κάπου ανάμεσα στα κρύα σίδερα, το ζωτικό που του κρατά συντροφιά μέχρι το κτήριο να γεράσει και να γκρεμιστεί.

Τα πιο ασημαντα και ανάξια λόγου στον κόσμο του είναι τα ζωτικά των παλιών πολυκατοικιών.

Δεν τους δίνει κανείς σημασία, γιατί είναι συνήθως ταλαίπωρα και βρόμικα.

Εκείνος όμως είναι ο
προστάτης ενός Μουσείου,
ένα από τα πιο ευτυπόληπτα
ζωτικά του είδους του.

Τα βράδια βγαίνει από την κρυψώνα του, κάπου ανάμεσα στα μεγάλα μαδέρια της στέγης, και πασπαλίζει με σκόνη ονειροενθύμησης τα έγγραφα για να τα θυμούνται στον ύπνο τους οι αρχαιολόγοι και να τα φροντίζουν. Αλίμονο αν τα ξεχάσουν, δυστυχία του αν φύγουν κάποτε από το κτήριο κι εκείνο γκρεμιστεί.

Κόντεψε να πεθάνει όταν το τυπογραφείο, που ήταν παλιά το κτήριο του Αρχείου, άρχισε να χαλάει μετά που έφυγαν οι κύριοι τυπογράφοι, όπως τους έλεγε.

Τότε ο Αρχειφίλης πήρε άλλο όνομα από τον αρχηγό των ξωτικών, τον Μέγα Ξωτική τον Δ'. Πριν λεγόταν **Τυπογραφούλης**, το Αρχειφίλης όμως του άρεσε πολύ πιο πολύ, ήταν πιο αριστοκρατικό, όπως και η καινούρια του δουλειά με τα έγγραφα.

Περνούσε ωραία τις νύχτες ανάμεσα στα μηχανήματα και στα βιβλία.

Κι ύστερα παράτησαν το κτήριο κι εκείνο άρχισε να γκρεμίζεται.

Μέχρι που το 'φτιαξαν, σαν καινούριο, για να γίνει αρχείο παλιών εγγράφων.

Ο Αρίστος τον ρώτησε για τα τωρινά του καθήκοντα.

Τι θα πάθουν αυτά τα παλιά χαρτιά αν τα ξεχάσουν οι αρχαιολόγοι;

Τότε ο Αρχιεπίσκοπος του περιέγραψε την Χώρα της **Χάρτινης Λησμονιάς**, το πιο φοβερό μέρος για όλα τα χαμένα χαρτιά, όπου βασιλεύει ο Χαρτογιακάς ο Απαισιότατος.

Αν κάποιο βιβλίο, έγγραφο, ζωγραφιά ακόμη και σχολικό τετράδιο καταστραφεί τότε καταλήγει σ' αυτή τη χώρα.

Εκεί βασανίζονται όλα τα λησμονημένα, σκισμένα, διαλυμένα, σκοροφαγωμένα, μουχλιασμένα, μουλιασμένα και πνιγμένα χαρτιά, γιατί τα **ξεχασαν οι άνθρωποι** και δεν τα θυμούνται πια.

Ύστερα ο Αρχιεπίληθης
τραχούδησε, λίγο φάλτσα όμως:

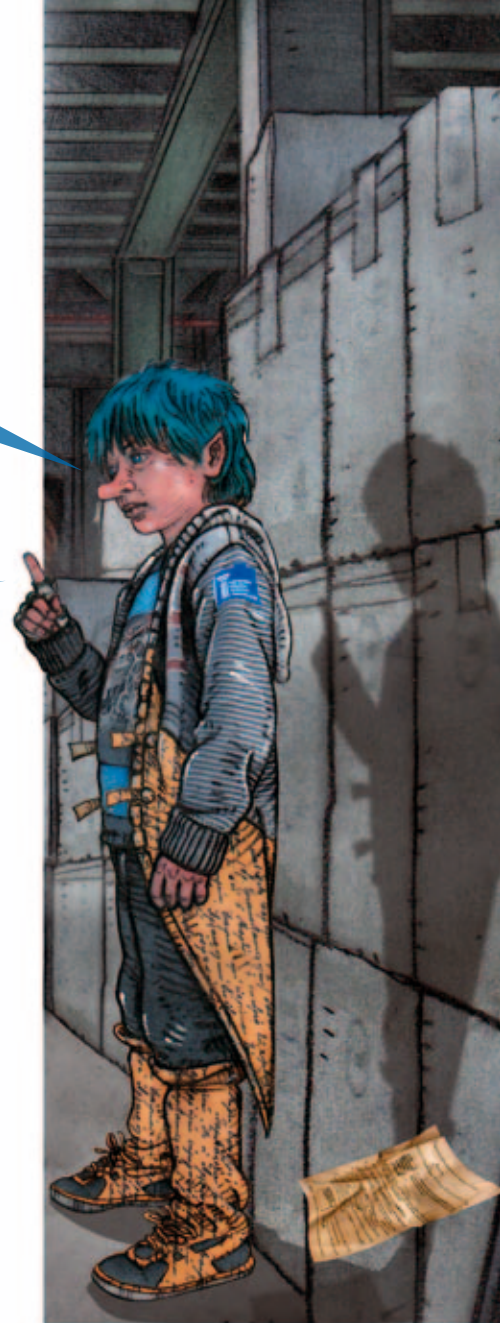
Πρέπει όλα να τα 'χεις στη σειρά,
ταιριασμένα, καθαρά.
Τι κι αν είναι φτιαγμένα από χαρτί,
ξύλο, πέτρα, σίδηρο ή γυαλί.
Αν δεν τα φροντίζεις με χαρά,
θα τα χάσεις τελικά.

Στα σίγουρα...

πρόσθεσε με στόμφο.

Ο Αρίστος ένοιωσε πολύ άσχημα.
Θυμήθηκε το δωμάτιό του όπου
κανένα πράγμα δεν ήταν στη
θέση του, με πιο ακατάστατη
απ' όλα τη συλλογή του.
Αν ένα μικρούλι ζωτικό έκανε
κάθε βράδυ τόσο μεγάλο κόπο
για να γλυτώσει από τον χαμό
μερικά χαρτιά
(άντε καλά, πολλά πολλά χαρτιά!),
τι μπορούσε να κάνει
ένα μεγάλο αγόρι όπως ο ίδιος;

Έχει μεγάλη σημασία όλα τα αντικείμενα μιας συλλογής,
να είναι καθαρά, χωρίς σκόνες και βρομίες, αλλά και
καλά τακτοποιημένα. Διαφορετικά, δεν ζουν πολύ και,
φυσικά, δεν μπορείς να τα βρεις όταν τα χρειάζεσαι!

Πρέπει να φύγω
ΕΡΧΟΝΤΑΙ...

ψιθύρισε ξαφνικά
το ζωτικό.

Ο Αρίστος δεν άκουγε τίποτα, κανέναν ήχο.
Του ζήτησε να μείνει, αλλά ο Αρχιφίλης
τον κοίταξε λυπημένα.

Δεν έχω μιλήσει ξανά σε άνθρωπο,
ούτε και σε ανθρωπάκι.
Αν το καταλάβει ο Μέγας Ξωτικλής
θα με υποβιβάσει σε ζωτικό πολυκατοικίας.
Δεν πρέπει να με δουν οι μεγάλοι.

«Μα δεν έρχεται κανείς»,
του φώναξε ο Αρίστος.

Φεύγω, να προσέχεις τη συλλογή σου
και μια μέρα, να ξέρεις,
θα έρθεις να δουλέψεις εδώ.
Θα γίνεις ο γιατρός των παλιών εγγράφων.

Τι δουλειά φαντάζεσαι ότι θα κάνει
ο Αρίστος, όταν μεγαλώσει;
Μήπως το μαντεύεις; Ίσως συντηρητής;

«Μη, μη μ' αφήνεις», είπε ο Αρίστος, καθώς έβλεπε το μικρό φίλο του να ξεθωριάζει και σιγά σιγά να χάνεται, σα ζωγραφιά που σβήνονται τα χρώματά της. Άρχισε να κλαίει με λυγμούς, καθώς ο μπαμπάς του τον σήκωσε από το πάτωμα στην αγκαλιά του. Όλοι πίστεψαν ότι κάτι τον τρόμαξε στο μισοσκόταδο της αποθήκης του Αρχείου.

Μάταια μιλούσε για τον Αρχειφίλη.

Οι γονείς του νόμισαν ότι έφτιαξε έναν φανταστικό φίλο (τους φαινόταν βέβαια παράξενο το όνομα) και απορούσαν, γιατί δεν του έλειπαν οι φίλοι στο σχολείο. Μόνο η Αρετή τον πίστεψε, ίσως γιατί ήταν πολύ μικρή και δεν της φαινόταν περίεργο να μιλά κάποιος με ξωτικά.

Ίσως και γιατί το δωμάτιο και η συλλογή του Αρίστου δεν ήταν ποτέ ξανά χάλια, όπως πριν την επίσκεψη του αδελφού της στο κτήριο του Ιστορικού Αρχείου.

Εσύ τι σκέφτεσαι;

Υπάρχει άραγε το μικρούλι ξωτικό του Αρχείου;

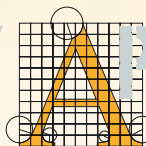

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ (για σχολικές ομάδες)

Αν σας άρεσε η ιστοριούλα μας, μπορείτε να την δραματοποιήσετε με την συμμετοχή των παιδιών της τάξης σε μία βιωματική δραστηριότητα.

ΠΡΟΣΩΠΑ διαλόγων: **Μαμά, μπαμπάς, γιαγιά, φύλακας, Αρίστος, Αρετή, Αρχιεφίλης** και έντεκα (11) Αφηγητές

ΤΑ ΜΑΓΙΚΑ ΧΑΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΦΙΛΗ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟ ΞΩΤΙΚΟ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

Στην αρχή μιας παράξενης μέρας...

ΑΦΗΓΗΤΗΣ 1: Ο Αρίστος ξύπνησε με μια παράξενη αίσθηση. Τούτο το πρωινό τού φάνηκε ότι θα ήταν πιο ξεχωριστό από τα άλλα. Καθώς σηκώθηκε από το κρεβάτι, αντίκρισε διάφορα κέρματα σκόρπια στο πάτωμα του δωματίου. Πρόχειρα προσπάθησε να τα συμμαζέψει, αλλά δεν το κατάφερε. Τότε είδε τη μαμά να στέκεται στην πόρτα του δωματίου του. Τον κοίταξε θυμωμένη και φώναξε:

ΜΑΜΑ: Γιατί, Αρίστο, δε συμμαζεύεις το δωμάτιό σου; Πότε θα πάρεις παράδειγμα από την Αρετή που είναι και πιο μικρή από σένα;

ΑΡΙΣΤΟΣ: Έλα, μαμά, δεν το αντέχω άλλο! Δεν αντέχω συνέχεια να μου λες για την καλή μικρή αδερφή μου, αυτή «την ανακατωσούρα συμμαζώχτρα». Το 'χω μάθει για τα καλά ότι είναι πάντα τακτική, πάντα προσεκτική με τα πράγματά της. Και να ξέρεις, τη μισώ την ωραία ταιριασμένη συλλογή της, σιγά δηλαδή τη συλλογή. Εικόνες με ζωγραφιές από ζώα. Πουφ... συλλογή είν' αυτή; Μου τη δίνουν οι καλές αδελφούλες. Κοίτα τη δικιά μου, στοίβες τα παλιά και σύγχρονα νομίσματα. Μέχρι και ασημένια εικοσάδραχμα μπορείς να δεις σ' αυτήν.

ΜΑΜΑ: Αν, φυσικά, τα βρω κάποια φορά. Και πού μπορώ να τα βρω, μου λες; Πεταμένα στο πάτωμα, κάτω απ' το κρεβάτι, πάνω στο γραφείο σου, μέσα στα συρτάρια ή στη ντουλάπα, ε; Δεν είναι και το πιο όμορφο θέαμα, ξέρεις. Εκτός αν αποφασίσεις να συμμορφωθείς, πράγμα μάλλον απίθανο για σένα.

ΑΡΙΣΤΟΣ: Στάσου, μαμά, μη φεύγεις, να σου πω. Στάσου.

(μονολογώντας) Έφυγε και τώρα θα μιλάει με τον μπαμπά. Πάλι θα λέει «ο ακατάστατος Αρίστος κι ο ακατάστατος Αρίστος» και μπλα, μπλα, μπλα. Ενώ η Αρετή είναι «η γλυκιά Αρετούλα». Δεν αντέχω, τα νεύρα μου. Μα εγώ, εγώ δεν είμαι πιο έξυπνος και πιο δυνατός από εκείνο το άχρηστο μικρό σαμιαμίδι; Τι μου λείπει; Εντάξει, είμαι κάπως απρόσεκτος με τα πράγματά μου, ίσως και... λίγο, πολύ λίγο τεμπέλης μερικές φορές, να τόσο δα, αλλά κατά τα άλλα είμαι ένα πολύ καλό παιδί, μάλλον το καλύτερο από όλα τα υπόλοιπα στην τάξη μου. Είμαι σίγουρος γι' αυτό.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ 2: Παρά τις παρατηρήσεις της μαμάς όμως, εκείνο το πρωί κάτι μέσα του έκανε τον Αρίστο να είναι πιο χαρούμενος, πιο ανάλαφρος. Ξαφνικά όλα διαλύθηκαν μονομιάς, όταν ο μπαμπάς του είπε ότι θα πήγαιναν μαζί μια μικρή εκπαιδευτική επίσκεψη σε κάποιο κτήριο, σε κάποιο μουσείο.

ΜΠΑΜΠΑΣ: Καλημέρα, Αριστεϊδάκο. Σου 'χω καλά νέα, καμάρι μου. Μια και είναι η πρώτη μέρα διακοπών και ο καιρός είναι τόσο καλός, λέω να πάμε οι δυο μας μια μικρή βόλτα παρεούλα. Μμμ... συμφωνείς;

ΑΡΙΣΤΟΣ: Πού, πού; Αχ, μπαμπά, πολύ χαίρομαι. Κάτι όμως δεν μου αρέσει σ' αυτό το «καμάρι μου» που είπες.

ΜΠΑΜΠΑΣ: Έλα τώρα, παλικάρι μου, μην είσαι καχύποπτος. Φάε το πρωινό σου και τα λέμε, φιλαράκο. Σ' ένα μουσείο θα πάμε, λεβέντη μου.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ 3: Η ιδέα δεν ενθουσίασε πολύ τον Αρίστο, αν και δεν ήταν η πρώτη φορά που ο μπαμπάς τον έπαιρνε σε μουσείο. Αφού ήταν αρχαιολόγος, πού θα τον πήγαινε; Ύστερα, κι όλα αυτά τα γλυκόλογα

του μπαμπά δεν τον άφηναν να ευχαριστηθεί το λαχταριστό πρωινό φαγητό του. Μόλις, όμως, έμαθε για το μουσείο, κόντεψε ν' αρχίσει να ουρλιάζει. Την πρώτη μέρα των διακοπών του σ' ένα μουσείο για χαζόχαρτα! Τελικά, δεν τον λυπόντουσαν καθόλου.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ 4: Έσερνε τα πόδια του σε όλη την διαδρομή. Μάτιαι έκλαψε, παρακάλεσε, ακόμη και ορκίστηκε ότι θα καθαρίσει το πάντα ακατάστατο δωμάτιό του. Κανείς απ' τους γονείς του δεν τον λυπήθηκε, δεν έδωσε σημασία στα παρακάλια του. Μέχρι κι η γιαγιά, που συνήθως ανεχόταν τις σκανταλιές του, δεν τον βοήθησε σε τίποτα. Με πόνο ψυχής θυμόταν τα λόγια της.

ΓΙΑΓΙΑ (γλυκά): Θα κάνει καλό στους άντρες της οικογένειας να βγουν παρέα. Είσαι πολύ τυχερός, Αρίστο μου, πολύ σ' αγαπάει ο μπαμπάς. Θέλει συνέχεια να σ' έχει μαζί του, μωρό μου.

ΑΡΙΣΤΟΣ (μουρμουρίζοντας στο δρόμο): Είμαι πολύ, πάρα πολύ άτυχος και με είπε και μωρό. Στην Αρετή να τα λέει αυτά. Μα γιατί δεν παίρνει εκείνην ο μπαμπάς;

ΜΠΑΜΠΑΣ: Έλα, Αρίστο μου, βιάσου. Με περιμένουν οι συνάδελφοί μου.

Ένα παράξενο κτήριο

ΑΦΗΓΗΤΗΣ 5: Το κτήριο που αντίκρισε του φάνηκε αρκετά συμπαθητικό (αν και δεν του άρεσε η περιοχή όπου βρισκόταν). Έμοιαζε σαν ψηλό διώροφο σπίτι με κάτι μεγάλα τζαμένια πράσινα παράθυρα και σιδερένιες πόρτες. Δυο ευγενικές κυρίες τους υποδέχτηκαν χαρούμενα και κέρασαν τον Αρίστο μπισκοτάκια. Ο μπαμπάς δεν άργησε να πιάσει φιλή κουβεντούλα μαζί τους. Έβαλαν τον μικρό να καθίσει σ' ένα μεγάλο γραφείο κοντά στην είσοδο κι εκείνες, μαζί με τον μπαμπά του, εξαφανίστηκαν πίσω από χαρτόκουτα γεμάτα με παλιά έγγραφα, όπως φρόντισαν να του πουν πριν τον αφήσουν με έναν καλό κύριο. Ήταν ο φύλακας του Αρχείου.

ΦΥΛΑΚΑΣ: Πώς είπαμε ότι σε λένε, νεαρέ μου;

ΑΡΙΣΤΟΣ: Αριστείδη, κύριε, αλλά με φωνάζουν Αρίστο. Είστε πολλά χρόνια εδώ; Τι δουλειά κάνετε ακριβώς;

ΦΥΛΑΚΑΣ: Αυτό το κτήριο ονομάζεται Ιστορικό Αρχείο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και εδώ είναι μαζεμένα πολύ παλιά έγγραφα,

χαρτιά δηλαδή, σπουδαία για την Ιστορία της παλιάς εποχής. Δεν είναι όμως μόνο τα έγγραφα όμορφα και με περίεργα γράμματα επάνω, είναι και το κτήριο. Κάτι παράξενο γίνεται εδώ.

ΑΡΙΣΤΟΣ (με περιέργεια): Σαν τι; Τι το παράξενο μπορεί να γίνεται σ' ένα μουσείο;

ΦΥΛΑΚΑΣ (σιγά και συνωμοτικά): Κάποιες φορές, όταν προσέχω κατά τη μεριά της αποθήκης, σα να μου φαίνεται ότι βλέπω κάτι λάμπεις και ακούω και θορύβους. Όταν όμως μπαίνω στην αποθήκη, όλα είναι ήσυχα. Κοίτα, θα σ' αφήσω τώρα για λίγο. Πάω να τακτοποιήσω ένα-δυο κιβώτια.

ΑΡΙΣΤΟΣ (μονολογώντας, καθώς ο φύλακας απομακρύνεται): Πολύ που με νοιάζει, μακάρι να μπορούσα να το σκάσω και ν' αφήσω μόνο του εδώ το μπαμπά με τις φίλες του. Είναι, βέβαια, καλές και γλυκομίλητες κυρίες, αλλά εγώ προτιμώ τα μπισκοτάκια. Αφού όμως τα έφαγα κι αυτά, δεν πάω να κάνω μια βόλτα στην αποθήκη τους; Μπορεί να βρω κάπου και κανένα ποντίκι. Όλο και κάποιο ποντίκι θα έχουν εδώ μέσα.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ 6: Απογοητεύτηκε γρήγορα καθώς τριγύριζε στους διαδρόμους που άφηναν ανάμεσά τους οι στοιβαγμένες κούτες. Το μέρος τού φάνηκε αρκετά καθαρό για να έχει ποντίκια. Τι κρίμα! Θα πήγαινε χαμένο το ψάξιμο. Πάλι ήταν άτυχος. Ξαφνικά, ένας μικρός θόρυβος τον έκανε να αναθαρρήσει. Πίσω από κάτι μεγάλα χαρτόκουτα ακουγόταν ένας ήχος σα σιγανό σύρσιμο. Έσκυψε προσεκτικά.

ΑΡΙΣΤΟΣ: Καλά, μπορεί να το τσακώσω το ποντίκι, ή να το δω μόνο, δεν πειράζει. Χαρές που θα κάνουν οι κυρίες αρχαιολόγοι όταν θα τους το πω! Θα γουρλώσουν τα μάτια απ' το φόβο. Μπορεί ν' ανέβουν και σε καμιά καρέκλα ή ν' αρχίσουν να τσιρίζουν, όπως έκανε η μαμά όταν της είπα ότι δήθεν έχουμε ποντίκι στο σπίτι. Εκείνη, όμως, φοβάται και τις κατσαρίδες και τις αράχνες.

Μια παράξενη συνάντηση

ΑΦΗΓΗΤΗΣ 7: Το μικρό πλάσμα που είδε δεν του 'μοιαζε καθόλου για ποντίκι. Αρκετά μεγαλύτερο από ένα μωρό, θύμιζε λιγάκι ψηλό νάνο με κάπως μακρουλό κεφάλι. Όταν κοίταξε πιο προσεκτικά ο Αρίστος, κατάλαβε ότι δεν ήταν έτσι το κεφάλι του αλλά απλώς το σκέπαζε

μια μυτερή κουκούλα. Φορούσε μπλε ρούχα, μάλλον παλιά, χάρτινες μπότες και γάντια, και κρατούσε στα δυο του χέρια σφιχτά ένα πακέτο κιτρινωμένα χαρτιά. Εντύπωση έκανε η σουβλερή του μύτη. Δεν είχε ξαναδεί μια τόσο μεγάλη μύτη ο Αρίστος, εκτός φυσικά από αυτήν του Πινόκιο. Το ανθρωπάκι έδειχνε αρκετά φοβισμένο. Κοίταξε ολόγυρα με γρήγορες ματιές... και μετά τσίριξε. Μην φανταστείτε δυνατά, ίσα ίσα που ακούστηκε. Ύστερα εξαφανίστηκε, προσπάθησε να κρυφτεί απότομα ανάμεσα στα χαρτόκουτα.

ΑΡΙΣΤΟΣ (δυνατά): Στάσου, μη φοβάσαι, δε θα σε πειράξω. Ποιος είσαι; Μην κρύβεσαι από 'κει πίσω. Έλα, βγες. Δε θα σε προδώσω.

ΑΞΗΓΗΤΗΣ 8: Δειλά ο μικρούλης έβγαλε το κεφάλι του πίσω από το κιβώτιο που μόλις είχε κρυφτεί. Ο Αρίστος αντίκρισε δυο μπλε ματάκια που τον κοίταζαν σοβαρά. Αν εξαιρέσεις τη μυτάρα του δεν φαινόταν και πολύ άσχημος, σκέφτηκε το αγόρι. Μάλλον συμπαθητικούλης έδειχνε.

ΑΡΙΣΤΟΣ (σιγανά): Είσαι ο πιο περίεργος, και ψηλός, χμ... νάνος που έχω δει. Μα τι κοτσάνα είπα, λες και βλέπω νάνους κάθε μέρα.

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ: Κι εσύ είσαι το πιο κοντό ανθρωπάκι που έχω δει όλα τα χρόνια που είμαι εδώ. Τι είσαι; Παιδί;

ΑΡΙΣΤΟΣ: Ναι, παιδί... εσύ; Τι είσαι;

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ: Ξωτικό. Με λένε Αρχειφίλη. Έχω πολύ σημαντική αποστολή.

ΑΞΗΓΗΤΗΣ 9: Ο Αρίστος κάθισε κατάχαμα κι ακούμπησε την πλάτη του σε μια αρχαιοθήκη. Το ξωτικό μπορούσε να κινείται με φοβερή ταχύτητα, σα γαλάζια αστραπή, να σκαρφαλώνει γρήγορα στους τοίχους σαν τεράστια αράχνη. Δεν πετούσε όμως, παρά μόνο όταν χρησιμοποιούσε το **μαγικό χαλί** του, που ήταν ένα μεγάλο φύλλο από κάποιο πολύ παλιό παιδικό περιοδικό. Αλλά, κι όλα τα **έγγραφα** μπορούσαν να γίνουν **μαγικά χαλιά** για τον Αρχειφίλη. Αυτά τα έμαθε το αγόρι, αφού του είπε το όνομά του και απάντησε σε όλες τις ερωτήσεις του ξωτικού για την οικογένεια και το σπίτι του.

ΑΡΙΣΤΟΣ: Πες μου τώρα και τη δικιά σου ιστορία.

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ: Για να δω, από πού να ξεκινήσω; Ας τα πάρω από την αρχή. Πρέπει να μάθεις ότι στον κόσμο μου υπάρχουν πολλά, μα πάρα πολλά ξωτικά κτηρίων, αλλά κανένα δε μένει ποτέ χωρίς δουλειά. Όλα πρέπει να προσέχουν κάποιο κτήριο, είτε είναι σπίτι, είτε σχολείο,

νοσοκομείο, μαγαζί ή κάτι άλλο. Τα ξωτικά, σαν κι εμένα καλή ώρα, γεννιούνται από φεγγαρόσκονη και πεθαίνουν μαζί με τα κτήρια. Όταν μπαίνουν τα θεμέλια ενός κτηρίου, τότε η πρώτη ασημένια αχτίδα της πρώτης πανσέληνου που τ' ακουμπά, αφήνει απαλά, κάπου ανάμεσα στα κρύα σίδερα, το ξωτικό που κρατά συντροφιά στο κτήριο μέχρι αυτό να γεράσει και να γκρεμιστεί. Τα πιο ασημαντα και ανάξια λόγου στον κόσμο μου είναι τα ξωτικά των παλιών πολυκατοικιών. Δεν τους δίνει κανείς σημασία, γιατί συνήθως είναι ταλαίπωρα και βρόμικα. Εγώ όμως, εγώ είμαι ο προστάτης ενός Μουσείου, ένα από τα πιο ευυπόληπτα ξωτικά του είδους μου. Τα βράδια βγαίνω απ' την κρυψώνα μου, πάνω ανάμεσα στα μεγάλα μαδέρια της στέγης, και πασπαλίζω με σκόνη ονειροενθύμησης τα έγγραφα για να τα θυμούνται στον ύπνο τους οι αρχαιολόγοι και να τα φροντίζουν. Αλίμονο αν τα ξεχάσουν, δυστυχία μου αν φύγουν κάποτε από το κτήριο κι εκείνο γκρεμιστεί. Κόντεψα να πεθάνω όταν το τυπογραφείο, που ήταν παλιά το κτήριο του Αρχείου, άρχισε να χαλάει μετά που έφυγαν οι κύριοι τυπογράφοι. Περνούσα ωραία τις νύχτες ανάμεσα στα μηχανήματα και στα βιβλία. Κι ύστερα παράτησαν το κτήριο κι εκείνο άρχισε να γκρεμίζεται. Μέχρι που το 'φτιαξαν σαν καινούριο, για να γίνει αρχείο παλιών εγγράφων. Τότε πήρα και άλλο όνομα από τον αρχηγό μας, τον Μέγα Ξωτική τον Δ'.

ΑΡΙΣΤΟΣ: Στάσου, στάσου λίγο, ένα λεπτό. Έχετε και αρχηγούς τα ξωτικά; Και γιατί αυτός είναι ο τέταρτος Ξωτικής;

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ: Καλά, εσύ δεν πήρες το όνομα του παππού σου, ε; Έτσι και ο Μέγας Ξωτικής. Έχει το όνομα του παππού του, ο πατέρας του ήταν ο Ηγέτιος ο Μεγαλοπρεπής. Βασιλικά ονόματα στ' αλήθεια!

ΑΡΙΣΤΟΣ: Και περίεργα. Και το δικό σου είναι περίεργο, μ' αρέσει όμως.

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ: Α, πριν λεγόμουν Τυπογραφούλης, το Αρχειφίλης όμως είναι πιο ωραίο, πιο αριστοκρατικό, όπως και η καινούρια μου δουλειά με τα έγγραφα. Στο τυπογραφείο τότε τότε μουτζουρωνόμουν απ' τα μελάνια.

ΑΡΙΣΤΟΣ: Και ποια είναι τα τωρινά σου καθήκοντα; Τι θα πάθουν δηλαδή αυτά τα παλιόχαρτα αν τα ξεχάσουν οι αρχαιολόγοι;

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ: Αχ, αχ, μην το ξαναπείς. Δεν έχεις δει τη Χώρα της Χάρτινης Λησμονιάς. Είναι σκέτη φρίκη!

ΑΡΙΣΤΟΣ: Τι εννοείς; Τι χώρα της ...ποιας λησμονιάς;

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ: Της χάρτινης, παιδάκι μου. Πρόσεξε λιγάκι. Σου μιλώ για τον πιο μαύρο και σκοτεινό τόπο, το πιο φοβερό μέρος για όλα τα χαμένα χαρτιά, που το εποπτεύει ένα πολύ κακό πλάσμα, ο Χαρτογιακάς ο Απαισιότατος. Αν κάποιο βιβλίο, έγγραφο, ζωγραφιά, ακόμη και σχολικό τετράδιο καταστραφεί, τότε καταλήγει σ' αυτή τη χώρα. Εκεί βρασνίζονται όλα τα λησμονημένα, σκισμένα, διαλυμένα, σκοροφαγωμένα, μουχλιασμένα, μουλιασμένα και πνιγμένα χαρτιά, γιατί τα ξέχασαν οι άνθρωποι και δεν τα θυμούνται πια. Έχει μεγάλη σημασία να είναι όλα καθαρά, χωρίς σκόνες και βρομιές, αλλά και καλά τακτοποιημένα, συμπαθητικό ανθρωπάκι, γιατί διαφορετικά δεν ζουν για πολύ και, φυσικά, δεν μπορείς και να τα βρεις όταν τα χρειάζεσαι. Γι' αυτό άκου και το τραγουδάκι:

Πρέπει όλα να τα 'χεις στη σειρά,
ταριασμένα, καθαρά.

Τι κι αν είναι φτιαγμένα από χαρτί,
ξύλο, πέτρα, σίδηρο ή γυαλί;

Αν δεν τα φροντίζεις με χαρά,
θα τα χάσεις τελικά.

ΑΡΙΣΤΟΣ: Τι θα τα κάνω;

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ (τραγουδιστά με στόμφο):

Σίγουρα θα τα χάσεις, στο λέω ξανάααα...

ΑΡΙΣΤΟΣ: Εντάξει, εντάξει, Αρχιφίλη, το κατάλαβα. Σταμάτα τώρα, σε παρακαλώ, το τραγούδι. Στον κόσμο σου δεν έχετε... κάτι σαν χορωδία ζωτικών;

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ (λίγο θυμωμένα): Τι λες, παιδί; Δεν τραγουδάω καλά; Η καλύτερη φίλη μου, η χρυσή μου Κατσαροτρίχουλα (είναι βλέπεις ζωτικό κομμωτήριο), λέει ότι τραγουδάω πιο γλυκά κι από αηδόνι.

ΑΡΙΣΤΟΣ (στεναχωρημένος): Όχι, όχι δεν εννοούσα αυτό. Να, ένοιωσα κάπως άσχημα. Θυμήθηκα το δωμάτιό μου όπου κανένα πράγμα δεν είναι στη θέση του, με πιο ακατάστατη απ' όλα τη συλλογή μου. Πόσο ντρέπομαι γι' αυτό. Αν ένα μικρούλι ζωτικό, σαν εσένα, κάνει κάθε βράδυ τόσο μεγάλο κόπο για να γλυτώσει από το χαμό μερικά χαρτιά (άντε καλά, πολλά πολλά χαρτιά!), τι μπορεί να κάνει ένα μεγάλο αγόρι όπως εγώ;

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ: Κοίτα, δε θύμωσα μαζί σου, Αρίστο μου. Φίλοι;

ΑΡΙΣΤΟΣ: Να έρχομαι συχνά να σε βλέπω, Αρχιφίλη; Τι λες; Γιατί χλόμιασες ξαφνικά;

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ (ψιθυριστά): Πρέπει να φύγω, έρχονται.

ΑΡΙΣΤΟΣ: Μα δεν ακούγεται τίποτε. Στάσου, μείνε, πού πας;

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ (φοβισμένα): Δεν έχω μιλήσει ξανά σε άνθρωπο, ούτε και σε ανθρωπάκι. Αν το καταλάβει ο Μέγας Ξωτικλής θα με υποβιβάσει μπρρ... σε ζωτικό πολυκατοικίας. Δεν πρέπει να με δουν οι μεγάλοι.

ΑΡΙΣΤΟΣ (δυνατά): Μα δεν έρχεται κανείς.

ΑΡΧΕΙΦΙΛΗΣ (βιαστικά): Φεύγω, να προσέχεις τη συλλογή σου και μια μέρα, να ξέρεις, θα 'ρθεις να δουλέψεις εδώ. Θα γίνεις ο γιατρός των παλιών εγγράφων.

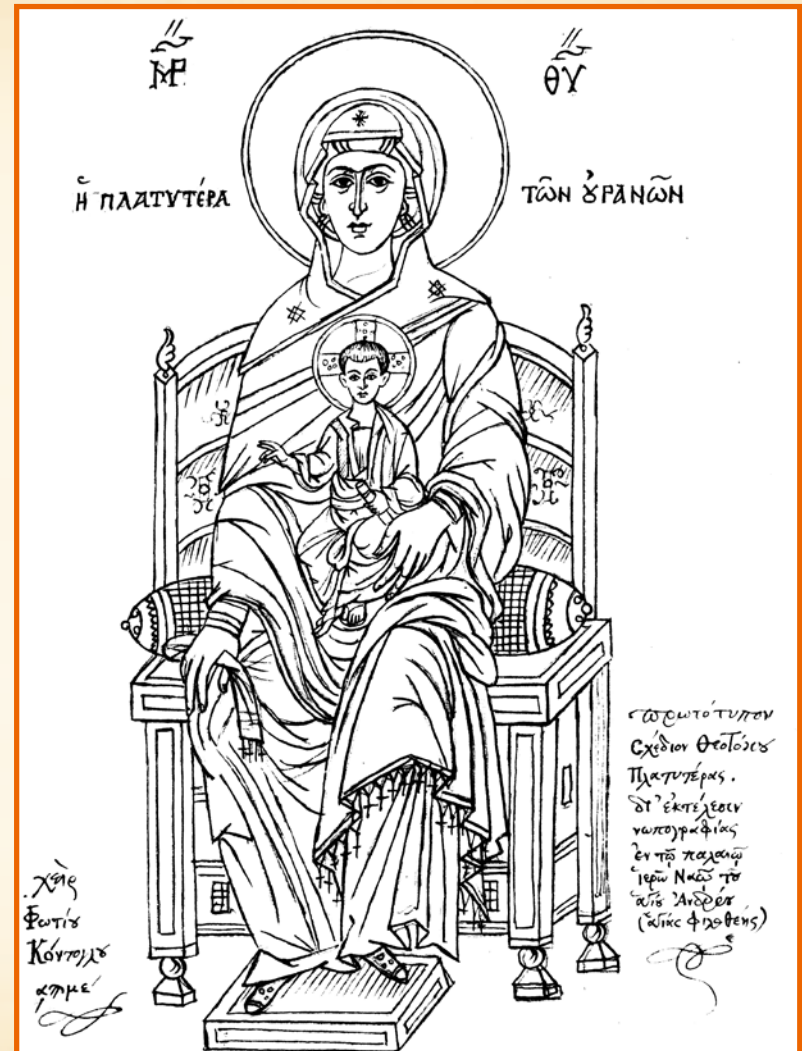
ΑΡΙΣΤΟΣ: Μη, μη μ' αφήνεις, σε παρακαλώ, Αρχιφίλη, μείνε.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ 10: Καθώς έβλεπε το μικρό φίλο του να ξεθωριάζει και σιγά σιγά να χάνεται, σα ζωγραφιά που σβήνονται τα χρώματά της, ο Αρίστος άρχισε να κλαίει με λυγμούς. Τότε ένοιωσε το μπαμπά του να τον σηκώνει από το πάτωμα στην αγκαλιά του. Όλοι νόμισαν ότι κάτι τον τρόμαξε στο μισοσκόταδο της αποθήκης του Αρχείου.

ΑΦΗΓΗΤΗΣ 11: Μάταια μιλούσε για τον Αρχιφίλη. Οι γονείς του νόμισαν ότι έφτιαξε ένα φανταστικό φίλο (τους φαινόταν βέβαια παράξενο το όνομα) και απορούσαν, γιατί δεν του έλειπαν οι φίλοι στο σχολείο. Μόνο η Αρετή τον πίστεψε, ίσως γιατί ήταν αρκετά μικρή και δεν της φαινόταν περίεργο να μιλά κάποιος με ζωτικά. Ίσως και γιατί το δωμάτιο και η συλλογή του Αρίστου δεν ήταν ποτέ ξανά χάλια, όπως πριν την επίσκεψη του αδελφού της στο κτήριο του Ιστορικού Αρχείου.

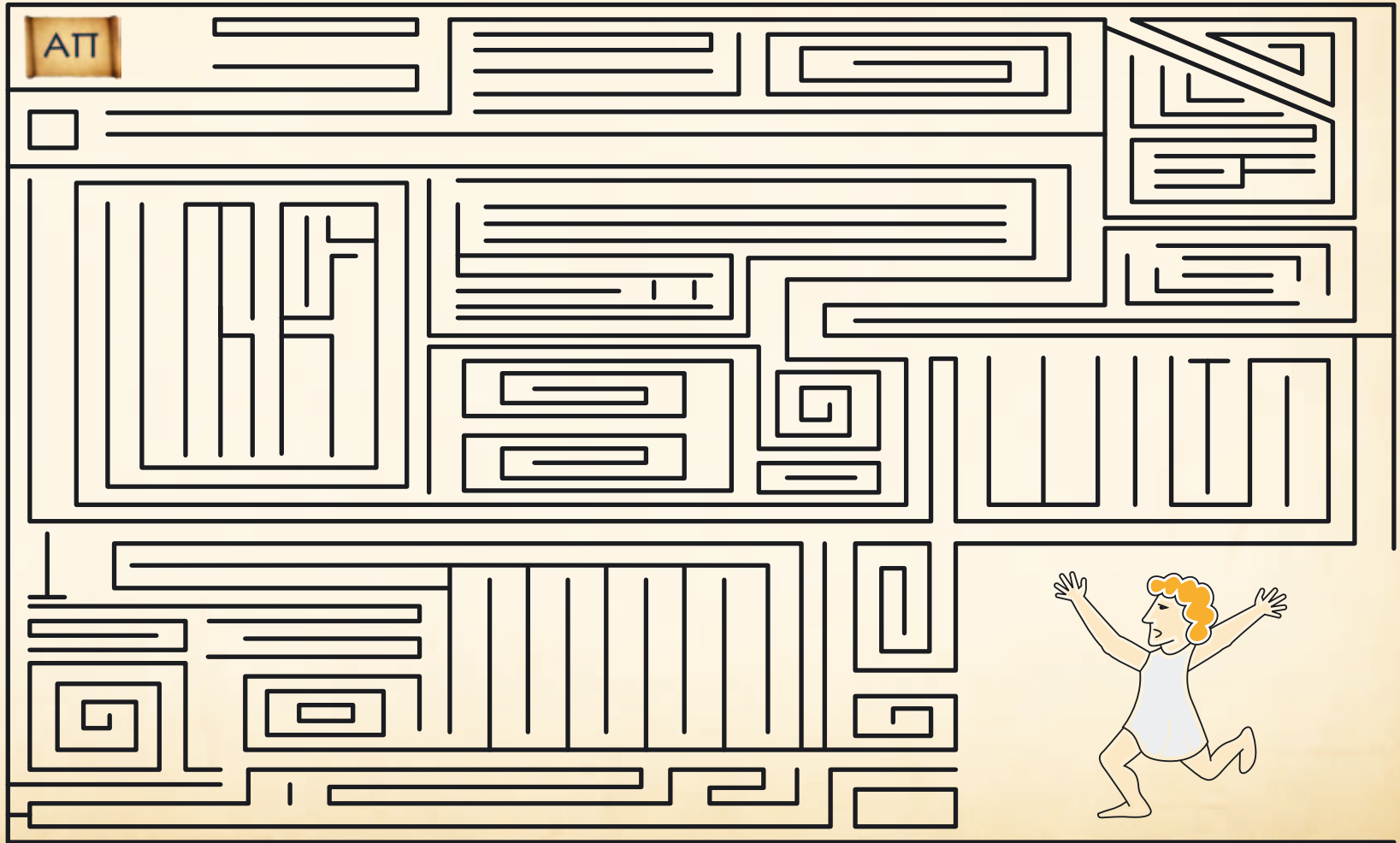
ΑΡΕΤΗ (απευθύνεται στο κοινό): Την ιστορία του Αρίστου όλοι την ακούσαμε. Στη οικογένειά μου, όμως, μόνο εγώ την πίστεψα, κι ας με λέει ο αδελφός μου «μικρή ανακατωσούρα συμμαζώχτρα». Από τότε που συνάντησε τον Αρχιφίλη, αυτός το 'ριξε στο συμμάζεμα. Αναρωτιέμαι, όμως, θα μιλούσε σ' ένα κορίτσι ο Αρχιφίλης; Και τι θα πει να είσαι γιατρός για έγγραφα; Οι απορίες μου ίσως λυθούν αν κάποια μέρα πάω στο Αρχείο. Μπορεί να έχω την τύχη να συναντήσω και το Μέγα Ξωτικλή. Πολύ θα ήθελα όμως να έβλεπα ένα τέτοιο παράξενο Μουσείο. Εσείς τι λέτε, φίλοι μου; Πάμε μια βόλτα όλοι μαζί;

Χρωμάτισε την εικόνα με τα αγαπημένα σου χρώματα.

Σχέδιο με μελάνι του Φ. Κόντογλου για την εικονογράφηση του Αγίου Ανδρέα Κάτω Πατησίων

Ο μικρός Αρχίας έχασε τον πάπυρο που ο πατέρας του Αρχιππος έστειλε δώρο στον δάσκαλο του παιδιού, τον Αρχιμήδη.
Δείξε στον Αρχία το σωστό δρόμο μέσα στο λαβύρινθο.

Ζωγράφισε καλλιγραφικά, με κεφαλαία ή μικρά,
πάνω στον πάπυρο τ' όνομα σου ή τα αρχικά σου.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω
α β γ δ ε ς η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

Τα έγγραφα του Αρχιεπίλη δεν είναι στη σωστή σειρά.
Βοήθησε το ξωτικό στην τακτοποίηση αρχίζοντας
από το παλαιότερο χρονολογικά έγγραφο.

α

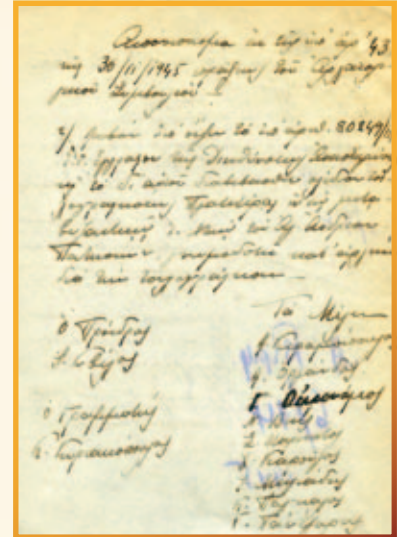
β

γ1

γ2

Έγγραφο της Μεγάλης του Γένους
Σχολής στην Κωνσταντινούπολη
(1905)

Έγγραφο του δεύτερου βασιλιά
της Ελλάδας Γεωργίου Α'
(1885)

Σημείωμα έγκρισης εργασιών εικονογράφησης εκκλησίας
από τον Φώτη Κόντογλου
(1945)

1. (.....), 2. (.....), 3. (.....)

Τα έγγραφα του Αρχειφίλη δεν είναι στη σωστή σειρά.
Βοήθησε το ζωτικό στην τακτοποίηση αρχίζοντας
από το παλαιότερο χρονολογικά έγγραφο.

α

Έγγραφο του Εθνικού
Αρχαιολογικού Μουσείου για
την προστασία αρχαίων
(1940)

β

Διαταγή του Υπουργείου
Στρατιωτικών με την υπογραφή
του Ελ. Βενιζέλου
(1913)

γ

Έγγραφο του πρώτου βασιλιά
της Ελλάδας Όθωνα
(1848)

1. (.....), 2. (.....), 3. (.....)

**Υπουργείο Πολιτισμού
και Τουρισμού**

Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων

Αγίων Ασωμάτων 11, 105 53 Αθήνα

Τηλ.: 210 3229820 | Fax: 210 3225628

e-mail: deam@culture.gr | url: <http://nam.culture.gr>

ISBN 978-960-386-040-2